

ΘΕΜΑ 8^ο
ΚΕΙΜΕΝΟ (Επιτάφιος 10 – 12)

ἐκεῖνοι τὸν ἐξ ἀπάσης τῆς Ἀσίας στόλον ἐλθόντα μόνοι δις ἡμύναντο καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, καὶ διὰ τῶν ἰδίων κινδύνων κοινῆς σωτηρίας πᾶσι τοῖς Ἑλλησιν αἵτιοι κατέστησαν. καὶ προεῖρηται μὲν ὁ μέλλω λέγειν ὑπ' ἄλλων πρότερον, δεῖ δὲ μὴδὲ νῦν τοῦ δικαίου καὶ καλῶς ἔχοντος ἐπαίνου τοὺς ἄνδρας ἐκείνους στερηθῆναι· τοσοῦτω γὰρ ἁμείνους τῶν ἐπὶ Τροίαν στρατευ-
 5 σαμένων νομίζουσιν· ἂν εἰκότως, ὅσον οἱ μὲν ἐξ ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος ὄντες ἀριστεῖς δέκ' ἔτη τῆς Ἀσίας ἐν χωρίον πολιορκοῦντες μόλις εἶλον, οὗτοι δὲ τὸν ἐκ πάσης τῆς ἡπείρου στόλον ἐλθόντα μόνοι, τᾶλλα πάντα κατεστραμμένον, οὐ μόνον ἡμύναντο, ἀλλὰ καὶ τιμωρίαν ὑπὲρ ὧν τοὺς ἄλλους ἡδίκουν ἐπέθηκαν. ἔτι τοίνυν τὰς ἐν αὐτοῖς τοῖς Ἑλλησιν πλεονεξίας κωλύοντες πάντας ὅσους συνέβη γενέσθαι κινδύνους ὑπέμειναν, ὅπου τὸ δίκαιον εἴη τεταγμένον, ἐνταῦθα προσνέμοντες
 10 ἑαυτούς, ἕως εἰς τὴν νῦν ζῶσαν ἡλικίαν ὁ χρόνος προήγαγεν ἡμᾶς.

ΣΧΟΛΙΑ

1. τὸν...στόλον ἐλθόντα: *‘τον στόλο όταν ἦρθε’*, το ουσιαστικό είναι αντικείμενο στο ακόλουθο ρήμα *‘ἡμύναντο’*, ενώ η *μτχ.* είναι ἀναρθη, και γι’ αυτό θεωρεῖται συνημμένη επιρρηματική χρονική. **μόνοι:** κατηγορηματικός προσδιορισμός.
2. διὰ τῶν ἰδίων κινδύνων: ἐμπρόθετος προσδ. του μέσου. **σωτηρίας:** γενική της αιτίας στο *‘αἵτιοι’*. **τοῖς Ἑλλησιν:** δοτική χαριστική. **αἵτιοι:** κατηγορούμενο.
3. ὁ μέλλω λέγειν: αναφορική επιθετική πρόταση ως υποκείμενο στο *‘προεῖρηται’*. **τοῦ...ἐπαίνου:** αντικείμενο σε γενική πτώση στο *‘στερηθῆναι’*. Ὅ,τι βρίσκεται ἀνάμεσα σε ἄρθρο και ὄνομα εἶναι σε θέση επιθετικού προσδιορισμού.
4. τοὺς ἄνδρας: υποκείμενο στο ἀπαρέμφατο. **ἁμείνους:** ονομαστική πληθυντικού, β’ τύπος ἀντί *‘ἀμύνονες’*, κατηγορούμενο. **τῶν...στρατευσαμένων:** ἀναρθη *μτχ.* ως ουσιαστικό, γενική συγκριτική στο *‘ἀμύνους’*.
5. οἱ μὲν: μόνο του σε θέση υποκειμένου στο *‘εἶλον’*, ἀντί του *‘ἐκεῖνοι’*. Στην ἀποδόσμευσή του ἀπό την *μτχ.* *‘ὄντες’* συμβάλλει ο ἀντιθετικός *‘μὲν’* που συνδέεται με το *‘οὗτοι’*. **ἐξ ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος:** συντάσσεται με το *‘οἱ μὲν’* και λειτουργεῖ ἐκτός ἀπὸ ἐμπρόθετος της προέλευσης, και ως επιθετικός προσδιορισμός, λόγω του ὅτι ἔχει μπροστά του ἄρθρο. **ὄντες ἀριστεῖς:** *‘αν και ἦταν οἱ πιο διακεκριμένοι πολεμιστές’*, η *μτχ.* επιρρηματική ἐναντιωματική και το ἐπίθετο κατηγορούμενο. **δέκ' ἔτη:** το ἀριθμητικό επιθετικός προσδ. και το ουσιαστικό αιτιατ. του χρόνου.
6. τῆς Ἀσίας: γενική διαιρετική στο *‘χωρίον’*. **πολιορκοῦντες:** επιρρ. *μτχ.* τροπική. **μόλις εἶλον:** *‘την κατέλαβαν με μεγάλη δυσκολία’*. **τὸν...στόλον:** αντικείμενο στο *‘ἡμύναντο’*. Ὅ,τι βρίσκεται ἀνάμεσα σε ἄρθρο και σε ὄνομα εἶναι και σε θέση επιθετικού προσδιορισμού. **ἐλθόντα:** ὅπως και στην πρώτη γραμμὴ.
7. τᾶλλα πάντα κατεστραμμένον: *‘παρά το γεγονός ὅτι ἐκεῖνος ο στόλος εἶχε υποτάξει ὅλες τις ἄλλες περιοχές’*. **ἀλλὰ καὶ τιμωρίαν... ἐπέθηκαν:** κύρια πρόταση. **ὑπὲρ ὧν τοὺς ἄλλους ἡδίκουν:** αναφορική πρόταση με ἔλξη του αναφορικού *‘ὧν’*. Για να διορθωθεί η ἔλξη πρέπει να γίνουν τα εξῆς βήματα: i) να ἀποκατασταθεῖ ο ἐμπρόθετος στην κανονική του μορφή, δηλ. το *‘ὧν’* να γίνει *‘τούτων’*: *‘ὑπὲρ τούτων’*, ii) να δοθεῖ ἓνα υποκείμενο στο *‘ἡδίκουν’*, που δεν ὑπάρχει: *‘ἃ ἡδίκουν τοὺς ἄλλους’*.
8. τὰς ...πλεονεξίας κωλύοντες: *‘με το να ἐμποδίζουν κάθε πράξη ἀλαζονείας’*. **ὅσους:** υποκείμενο στο *‘γενέσθαι’*.
9. κινδύνους: ἀντικ. στο *‘ὑπέμειναν’*. **ὅπου τὸ δίκαιον εἴη τεταγμένον:** αναφορική επιρρ. πρόταση του τόπου, που ὁμως περιέχει και ὑπόθεση. Η Εὐκτική δηλώνει την ἐπανάληψη στο παρελθόν: *‘εἰ που τὸ δίκαιον εἴη τεταγμένον, ὑπέμειναν’*. **προσνέμοντες:** τροπική συνημ. *μτχ.* *‘με το να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους’*.
10. ἕως εἰς τὴν νῦν ζῶσαν ἡλικίαν ὁ χρόνος προήγαγεν ἡμᾶς: δευτερεύουσα χρονική πρόταση.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Εκείνοι τον στόλο από την Ασία όταν ήλθε μόνοι δύο φορές αντιμετώπισαν και στην ξηρά και στην θάλασσα, και με προσωπικές περιπέτειες έγιναν υπεύθυνοι για την από κοινού σωτηρία για χάρη όλων των Ελλήνων. Φυσικά αυτό που πρόκειται να πω έχει ήδη λεχθεί και από άλλους στο παρελθόν, όμως πρέπει αυτοί οι άνδρες να μη στερηθούν τώρα τον δίκαιο και αρμόζοντα έπαινο. Τόσο πολύ ανώτεροι μπορεί εύλογα να θεωρηθούν σε σύγκριση με εκείνους που εξεστράτευσαν στην Τροία, όσο εκείνοι οι οποίοι συγκεντρώθηκαν από ολόκληρη την Ελλάδα, αν και ήσαν διακεκριμένοι πολεμιστές, με το να πολιορκούν μία συγκεκριμένη περιοχή της Ασίας για δέκα χρόνια με δυσκολία την κατέλαβαν, ενώ αυτοί εδώ τον στόλο από ολόκληρη την Ασία, όταν έφτασε εδώ, μόνοι τους, ενώ αυτός είχε καταλάβει όλες τις άλλες περιοχές, όχι μόνο τον αντιμετώπισαν επιτυχώς, αλλά και εκδικήθηκαν όλα τα εγκλήματα τα οποία αδικούσαν τους άλλους Έλληνες. Επίσης με το να εμποδίζουν κάθε τάση αλαζονείας ανάμεσα στους υπόλοιπους Έλληνες, αντιμετώπισαν όλους τους κινδύνους, όσοι συνέβη να γίνουν, σε κάθε μέρος που το δίκαιο ήταν φανερό, εκεί ακριβώς προσφέροντας τους εαυτούς τους, μέχρι την εποχή που εμείς γεννηθήκαμε.